

**ODESSA POLYTECHNIC NATIONAL UNIVERSITY,
INSTITUTE OF PUBLIC SERVICE AND ADMINISTRATION**

**UNIVERSITY OF ECONOMICS IN BRATISLAVA
FACULTY OF INTERNATIONAL RELATIONS, SLOVAKIA**

**ALEXANDER DUBCEK UNIVERSITY IN TRENCIN
DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE, SLOVAKIA**

Emergency Office by akno e.v.

SCIENCE AT RISK EMERGENCY OFFICE BY AKNO E.V.

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ТА УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ СПЕЦІАЛЬНИХ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ
РЕЖИМІВ ТА ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ**

**Providing sustainability of public authority and administration systems in the conditions
of special governance modes and recovery of Ukraine**

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції*

17 травня 2024 року

Одеса
2024

Оргкомітет конференції

Бжа М.М.	голова, директор ІПСУ, професор кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій
Попов М.П.	заступник голови, заступник директора ІПСУ, професор кафедри публічного управління та регіоналістики
Ємельянова О.М.	секретар, провідний фахівець ЛООПДН
Члени оргкомітету	
Карпенко Л.М.	професор кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій
Колісниченко Н.М.	завідувач кафедри соціально-гуманітарних наук
Красностановна Н.Е.	завідувач кафедри менеджменту, фінансів і бізнес-технологій
Марущак В.П.	завідувач кафедри державознавства, права та європейської інтеграції
Пахомова Т.І.	завідувач кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій
Приходченко Л.Л.	завідувач кафедри публічного управління та регіоналістики
Домашевська К.О.	аспірантка 1 курсу, спеціальність «Публічне управління та адміністрування»
Пазичук А.С.	студент 1 курсу магістратури, спеціальність «Публічне управління та адміністрування»
Проноза О.О.	студент 1 курсу магістратури, спеціальність «Менеджмент»
Тітаренко Я.О.	студентка 1 курсу магістратури, спеціальність «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»
Baleha Andrianna	Ing., PhD., University of Economics in Bratislava (SK)
Bocková Lucia	JUDr., PhD. University of Economics in Bratislava (SK)
Dziura Boris	Ing., PhD., University of Economics in Bratislava (SK)
Marián Bušša	Mgr., PhD. Alexander Dubček University in Trenčín (SK)

Редакційна колегія збірника матеріалів конференції – Рецензети (Reviewers)

Бжа М.М.	голова, директор ІПСУ, професор кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій, доктор політичних наук, професор, (Одеська політехніка)
Попов М.П.	заступник голови, заступник директора ІПСУ, професор кафедри публічного управління та регіоналістики, кандидат наук з державного управління, професор (Одеська політехніка)
Воронов О.І.	професор кафедри соціально-гуманітарних наук, доктор наук з державного управління, доцент (Одеська політехніка)
Карпенко Л.М.	професор кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій, доктор економічних наук, професор (Одеська політехніка)
Князєва О.В.	доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій, кандидат соціологічних наук, доцент (Одеська політехніка)
Комаровський І.В.	старший викладач кафедри менеджменту, фінансів та бізнес-технологій, доктор філософії за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» (Одеська політехніка)
Матвєєнко І.В.	доцент кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій, кандидат наук з державного управління, доцент (Одеська політехніка)

Пахомова Т.І.	завідувач кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій, доктор наук з державного управління, професор (Одеська політехніка)
Саханенко С.Є.	професор кафедри публічного управління та регіоналістики, доктор наук з державного управління, професор (Одеська політехніка)
Сліпенюк В.В.	доцент кафедри державознавства, права та європейської інтеграції, доктор філософії зі спеціальністю «Право» (Одеська політехніка)
Augustín Michael	Mgr., PhD., MPA. University of Economics in Bratislava (SK)
Brocková Katarína	Dr. habil., JUDr., Ing., LL.M, PhD. University of Economics in Bratislava (SK)
Čech Lubomír	doc., PhDr., CSc. University of Economics in Bratislava (SK)
Grešš Martin	doc. Ing., PhD. University of Economics in Bratislava (SK)
Janas Karol	doc. PhDr. et PaeDr., Phd.,DrSc. Alexander Dubček University in Trenčín (SK)
Kucharčík Rudolf	Dean of the Faculty of International Relations, doc. PhDr., PhD. University of Economics in Bratislava (SK)
Kunychka Mykhaylo	Ing., PhD. University of Economics in Bratislava (SK)
Lipková Ľudmila	Dr. h. c. prof. Ing., CSc. Alexander Dubček University in Trenčín (SK)
Raneta Leonid	Ing., PhD. University of Economics in Bratislava (SK)
Struhár Pavol	Mgr., PhD. Alexander Dubček University in Trenčín (SK)
Zubro Tetyana	Mgr., PhD. University of Economics in Bratislava (SK)

3 12

Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України : матеріали Міжнар. наук.наук.-практ. конф. 17 травня 2024 р. Одеса : Одеська політехніка. 2024. 657 с.

ISBN 978-80-225-5151-9

© Інститут публічної служби та управління
© Одеська політехніка, 2024

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Поворознюк Сергій Петрович

здобувач наукового ступеня доктор філософії

Науковий керівник:

Климчук Олександр Васильович

д.е.н., професор,

професор кафедри публічного управління та адміністрування

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

м. Вінниця, Україна

Одним із пріоритетних напрямів виходу України із всеохоплюючої соціально-економічної кризи є запровадження широкої державної інтервенції для забезпечення зростання національної економіки. Реалізація зазначених заходів вимагає всебічного та ефективного використання наявної техніко-технологічної бази на засадах інноваційно-інвестиційного розвитку, мобілізації внутрішніх фінансових ресурсів на основі покращення грошово-кредитної, фіскальної та амортизаційної політики держави, здійснення чесних і прозорих процесів приватизації і реприватизації державних об'єктів, стимулювання підприємницької діяльності, а також створення сприятливого клімату для нарощування надходжень прямих іноземних інвестицій у різні галузі національної економіки [1, с. 7].

Регуляторна діяльність держави виступає однією із ключових функцій управління, що здатна забезпечити процес економічного розвитку за рахунок комплексного використання політичних, організаційних, економічних, соціальних та правових механізмів впливу. При цьому зменшення регуляторного впливу профільних державних органів влади в економічну діяльність країни, коли ще ринок у достатній мірі ефективно не функціонує та досконало не працює ринковий механізм, провокує лише подальше погіршення й виникнення кризових явищ. Відсутність дієвого нормативно-правового регулювання ініціювало посилення руйнівних процесів у економіці України, для подолання яких потрібно застосовувати інструменти сучасної змішаної економіки, що базуються на оптимальному поєднанні ринкових відносин та відповідного державного регулювання. В процесі зміцнення та посилення розвитку ринкової економіки державні органи управління зменшуватимуть свою регулюючу функцію, надаючи пріоритет ринковому механізму регулювання та все ширше використовуючи у своїй діяльності економічні, а не адміністративні методи [2, с. 66–67].

Повномасштабне вторгнення 24 лютого 2022 р. російської федерації прискорило процеси глибоких суспільно-політичних та соціально-економічних трансформацій в Україні, оголивши всі сильні та слабкі сторони національної економіки. Різко загострилися, передусім, численні соціально-економічні проблеми, які раніше ігнорувалися владними інстанціями або вважалися незначними. Зокрема, досить нагальним постало питання працевлаштування в сучасних умовах найбільш вразливих верств населення: 1) внутрішньо-переміщених осіб; 2) людей із різними групами інвалідності; 3) значної кількості громадян, які залишилися без даху над головою внаслідок російської агресії та терористичної діяльності. В результаті цього, одним із ефективних публічно-правлінських інструментів для подолання окреслених проблем є розвиток соціального підприємництва, яке зумовлює не тільки створення необхідної критично важливої кількості робочих місць для незахищених прошарків населення, але дозволяє здійснювати позитивний вплив на життя суспільства на глобальному рівні через безпосередню реалізацію своїх соціальних ініціатив.

Потрібно відзначити той факт, що в Європейському Союзі соціальне підприємництво як ефективна бізнесова модель із значущим соціальним спрямуванням розпочало свій масовий розвиток ще у 80-90 роках ХХ століття. Так, у Бельгії, Франції та Ірландії для того, щоб попередити подальше зниження високих показників існуючого рівня безробіття, почали широко запроваджувати програми формування вторинного ринку праці, що передбачали безпосередній процес інтеграції безробітних на ринку праці. У міжнародній доповіді “Глобальний погляд на соціальне підприємництво” зазначалось, що станом на 2022 р. у світі налічувалося понад 11,5 млн соціальних підприємств. Зокрема, у Великій Британії функціонує приблизно 130 тисяч таких видів підприємств, у Німеччині – понад 100 тисяч, у Польщі – 30 тисяч, в Італії – біля 20 тисяч, в Австрії – понад 2,5 тисяч, а в Чехії – близько 500 соціальних підприємств. При цьому, важливою передумовою ефективного розвитку соціального підприємництва у світі є сприяння та підтримка державними органами влади. Беззаперечним лідером сьогодення у цьому напрямі діяльності є Канада, яка в 2019-му році була офіційно визнана найкращою країною в світі для розвитку соціального підприємництва. У першій п’ятірці також знаходяться Австралія, Франція, Бельгія та Сінгапур [3]. Відносно України, то попри відсутність в нормативно-правовому полі законодавчого визначення соціального підприємництва, воно неухильно продовжує розвиватися, набуваючи інноваційних форм, змісту та трендів. За різними експертними оцінками та джерелами, до початку повномасштабної війни в Україні налічувалося щонайменше 1000 соціальних підприємств.

Світова практика переконливо доводить та вказує на те, що соціальне підприємництво починає свій розвиток у тих випадках, коли державні органи управління не здатні оперативно вирішувати постійно зростаючі проблеми у соціально-економічній сфері. В українському суспільстві нездатність держави комплексно вирішувати окреслені вище виклики мають системний і накопичувальний характер. Як наслідок, поява соціального підприємництва є відповідною реакцією громадськості на неспроможність та некомпетентність державних інституцій самотужки тримати ситуацію під контролем. При цьому суспільна сутність соціального підприємництва полягає у створенні духовних і матеріальних благ, які здатні формувати соціальну цінність для суспільства у розрізі комплексного розв’язання нагальних проблем, що все частіше виникають серед найбільш уразливих верств населення.

Для відновлення та зростання національної економіки потрібно, перш за все, використовувати сприятливу кон’юнктуру зовнішнього ринку на встановлений вид товарів і наданих послуг, що формуватимуть основу експортної політики держави. Водночас, для підвищення внутрішнього попиту на вітчизняні товари і послуги та відповідного розширення їхнього асортименту, державі потрібно забезпечити умови реального зростання грошових доходів усіх верств населення, використовуючи при цьому державні важелі економічного впливу та враховуючи існуючий рівень розвитку інфляційних процесів [4, с. 56]. Левову частку цих невідкладних завдань здатне вирішувати соціальне підприємництво, суспільний попит на яке з початком повномасштабної війни в Україні набув небачених раніше запитів внаслідок значного збільшення кількості вразливих верств населення. Позитивна динаміка зростання кількості соціальних підприємницьких ініціатив здатна у післявоєнній відбудові забезпечити стійкий соціально-економічний розвиток місцевих територіальних громад.

Сучасна місія соціального підприємництва сильно корелює із підтримкою державної політики соціальної якості, що враховуючи майбутнє членство України в ЄС, має стати однією з першочергових складових політики відновлення реконструкції української економіки в повоєнний час [5, с. 4]. В умовах військового стану в Україні розпочинає ефективно працювати державна норма щодо забезпечення молодих спеціалістів роботою віком до 25 років, які, у переважній більшості, не мають офіційного страхового стажу. Для цього впродовж шести місяців державний фонд з безробіття компенсуватиме половину розміру мінімальної заробітної плати роботодавцю. У випадку прийняття на робоче місце

працівника з інвалідністю чи військовослужбовця, або ж працівника, якому залишилось 5 років до пенсії, то держава протягом піврічного терміну буде компенсувати половинну норму витрат на оплату її праці, але у розмірі не більшому за рівень мінімальної зарплати. Також реалізується державна програма щодо надання компенсацій за працевлаштування роботодавцями внутрішньо переміщених осіб [6, с. 68]. Як бачимо, наразі превалюють соціально-економічні підходи з використанням державними органами управлінського інструментарію політики соціальної якості, що притаманні макроекономічному підходу [5, с. 6].

В умовах воєнного стану прибуткове соціальне підприємництво має поєднувати в собі соціальну місію (зокрема, соціальну відповідальність підприємців, соціально-економічну забезпеченість співробітників, споживачів і всього суспільства загалом) та бізнесові й комерційні підходи до процесів фінансування соціальних заходів. Тому ключовими ознаками соціального підприємництва мають бути: 1) формування та дотримання місії соціального спрямування; 2) інноваційні підходи до вирішення нагальних соціально-економічних проблем; 3) використання основних функцій менеджменту в підприємницькій діяльності (планування, організування, прогнозування, регулювання, контроль, мотивування тощо); 4) застосування передових підприємницьких навичок і бізнес-стратегій в діяльності соціальних підприємств для отримання високих рівнів прибутків, що виступатимуть як дієві інструменти для досягнення позитивних соціально-економічних перетворень; 5) надання прерогативи колективній та муніципальній формам власності.

Необхідно також зробити акцент на тому, що з усіх наявних видів підприємницької діяльності, що виступають пріоритетним чинником повоєнного відновлення національної економіки, саме розвиток соціального підприємництва за своєю сутністю найбільш активно здатне підтримувати такі ключові фактори теорії соціальної якості, як соціальна справедливість у суспільстві, виробнича солідарність, рівноважна цінність, людська гідність, гендерна рівність, екологічна рівновага. При цьому державна політика має забезпечувати орієнтацію соціального підприємництва на ефективну діяльність у ринкових умовах; дотримання етичних принципів підприємницької діяльності та пріоритетність соціальній спрямованості; формування “соціальної власності” таких підприємств, їх автономності та фінансово-економічної незалежності з приводу напрямів використання отриманих прибутків на соціальні потреби територіальних громад в умовах децентралізації влади.

Отож, наразі соціальне підприємництво набуває значної популярності серед основних форм бізнесової діяльності, яка в позитивному аспекті змінює суспільство і дає реальну можливість конкретним громадам та підприємцям взяти справу під свій контроль та зробити вагомий вклад на економічному фронті у нашу загальну перемогу. Зростання попиту на такий вид бізнесової діяльності доводить те, що українське суспільство прагне до підвищення якості життя, і свідомо бере на себе відповідальність за отримані результати. Тому така тенденція має постійно підтримуватись державою, а в повоєнному відновленні України стати загальнообов’язковою нормою. Соціальне підприємництво в сучасних умовах має органічно доповнювати державну політику соціального захисту внаслідок володіння організаційно-управлінською гнучкістю та здатністю оперативно реагувати на виклики внутрішнього і зовнішнього середовища. В умовах зростання процесів децентралізації державного управління соціальне підприємництво здатне запроваджувати ефективні технології вирішення нагальних соціальних викликів на регіональному рівні, сприяючи розвитку малого і середнього бізнесу та наповненню місцевих бюджетів територіальних громад.

Список літератури

1. Климчук О.В. Управлінські аспекти формування економіко-енергетичної безпеки України на засадах розвитку біоенергетики: монографія. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2021. 576 с.

2. Климчук О.В. Принципи формування енергетичної політики України на засадах конкурентоспроможності в умовах економічного розвитку. *Економіка. Фінанси. Менеджмент*. 2016. Вип. № 7 (11). С. 64–73.

3. Соціальне підприємництво в умовах війни: ліки чи плацебо? *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/01/9/708567/>.

4. Климчук О.В. Регуляторні процеси у формуванні сталого соціально-економічного розвитку України. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні*. Матеріали VI Міжн. наук-практ. Конф.: Вінниця: ВНТУ, 2023. С. 55–57. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/52183/2/zbirn2023.pdf>.

5. Геєць В.М. До питання теорії і практики політики соціальної якості в повоєнній Україні. *Економіка України*. 2023. № 4. С. 3–22. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.04.003>.

6. Самборська О.Ю., Климчук О.В. Негативний вплив війни на зайнятість та доходи українців. *Інноваційна економіка*. 2023. №3 (95). С. 63–69. DOI: 10.37332/2309-1533.2023.3.8.

ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Попов Микола Петрович

к. н. держ. упр., професор,
професор кафедри публічного управління та
регіоналістики

Супрунець Дмитро Вікторович

аспірант кафедри публічного управління та
регіоналістики

Національний університет «Одеська політехніка»
м. Одеса, Україна

Відповідно до ст. 14 Закону України «Про підприємництво» з метою створення сприятливих організаційних та економічних умов для розвитку підприємництва держава:

– надає земельні ділянки, передає підприємцю державне майно (виробничі та нежилі приміщення, законсервовані й недобудовані об'єкти та споруди, невикористовуване устаткування), необхідні для здійснення підприємницької діяльності;

– сприяє організації матеріально-технічного забезпечення та інформаційного обслуговування підприємців, підготовці і перепідготовці кадрів;

– здійснює первісне облаштування неосвоєних територій об'єктами виробничої і соціальної інфраструктури з продажем або передачею їх у кредит підприємцям;

– стимулює за допомогою економічних важелів (цільових субсидій, податкових пільг тощо) модернізацію технології, інноваційну діяльність, освоєння нових видів продукції та послуг;

– надає підприємцям цільові кредити [5].

Фінансово-господарська діяльність, організаційні засади, система управління та характер підприємницької діяльності в охороні здоров'я врегульовуються загальними і спеціальними законодавчими актами та галузевими нормативними документами [2, с. 118–119].

До законодавчих актів загального типу, які впорядковують суспільно-правові відносини та визначають концептуальні, диспозитивні засади і передбачають цивільно-правову відповідальність за порушення норм і стандартів у охороні здоров'я, відносяться:

– Конституція України,

– Цивільний кодекс України,

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ РИЗИКИ ВІЙНИ: УПРАВЛІНСЬКІ ВИКЛИКИ З ОГЛЯДУ НА СИТУАЦІЮ ТА ПОТРЕБИ НАСЕЛЕННЯ	332
Колісниченко Наталя Миколаївна Кемарська Тамара Георгіївна	
ЗАПРОВАДЖЕННЯ МЕДИЧНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	335
Костенюк Наталя Іванівна	
НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ ЯК ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В ПОВОЄННИЙ ЧАС	338
Кравчук Ольга Юріївна	
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»	340
Курносенко Лариса Володимирівна Шмарьов Руслан Павлович	
СТАНОВЛЕННЯ МЕДИЧНОГО КАПЕЛАНСТВА В УКРАЇНІ ЯК СКЛАДОВА ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	343
Лаврентій Дмитро Степанович Меляков Антон Володимирович	
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМ МАРКЕТИНГОМ	346
Міщук Євгенія Володимирівна	
ОСНОВНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ КОМПЛЕКТУВАННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ В УМОВАХ МОБІЛІЗАЦІЇ	349
Остапенко Олександр Анатолійович	
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯКІСТЮ КЛІНІКО ДІАГНОСТИЧНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ	352
Паскар Катерина Олександрівна	
РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ВІДНОВЛЕННІ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУТІВ У ПОСТКРИЗОВОМУ ПЕРІОДІ	355
Петрова Анна Євгенівна	
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	357
Поворознюк Сергій Петрович Климчук Олександр Васильович	
ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	360
Попов Микола Петрович Супрунець Дмитро Вікторович	
ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	362
Похмурна Ганна Сергіївна	
ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПІДХОДІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	365
Романенко Тетяна Іванівна Маєв Андрій Петрович	
МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО ВПЛИВУ НА АКТИВІЗАЦІЮ УЧАСТІ ГРОМАДЯН У ПРОЦЕСАХ УПРАВЛІННЯ ЗДОРОВ'ЯМ	368
Рудницький Анатолій Ігорович	
СТІЙКІСТЬ СИСТЕМИ ОСВІТИ ЯК ГЛОБАЛЬНИЙ ПРІОРИТЕТ	370
Семенюк Юрій Євгенійович	